

Minnesanteckningar från dialogmöte om nätverk på SKL den 28 januari 2014

Mötet inleddes med en kort presentation av deltagarna runt bordet.

Programpunkterna för mötet var dessa:

- Kort beskrivning av SKL
- Beskrivning av hur SKLs nätverk fungerar och vilka de är
- Beskrivning av respektive "HI-nätverk" och hur de ser på framtiden
- Hur går vi vidare?

Syftet med mötet

SKL har fått signaler från många olika håll om oron för att de nätverk som HI idag håller i försvinner. SKL har bjudit in till dialogmötet för att vi tillsammans ska kunna se vilka alternativa lösningar som finns för framtiden. SKL kan ta med sig det som kommit fram i dialogmötena för att om möjligt påverka Socialdepartementet vid skrivning av instruktionen till myndigheten.

Presentation av SKL och dess nuvarande nätverk

Anna Ingmanson gav en kort presentation av SKL. SKL är en intresse- och arbetsgivarorganisation, en förening där alla landsting, regioner och kommuner är medlemmar. Har en politisk ledning och SKL jobbar enligt stadgar och politiska uppdrag. Inriktningsdokument tas fram för varje år. Kommunala självstyret och att bidra till medlemmarnas utveckling är ledord för verksamheten. SKL har ca 400 anställda.

Mycket stöd och service som SKL tar fram riktar till den högsta ledningen hos medlemmarna. Nätverken är viktiga för att ha kontakt med medlemmarna. SKL kan inte ta på sig nya uppgifter utan att de förankrats hos medlemmarna.

Vikten av att på hemmaplan föra frågan om HIs upplösning och nätverk till landstingsdirektörerna betonas. Be landstingsdirektörerna att ta upp frågan på nästa nätverksmöte så att alla landstingsdirektörerna blir medvetna om frågan.

Anne-Christine informerade att hon sitter på mandat från landstingsledningen för att verka för att ett nätverk bildas.

Vilka nätverk finns på SKL?

Anna I och Håkan Vestergren presenterade hur SKLs nätverk fungerar och vilka som finns. Presentationen delades ut till deltagarna.

Nätverken är fristående men SKL svarar för viss administration för några av dem. De formella SKL-nätverken är förankrade hos landstingsdirektörer eller hälso- och sjukvårdsdirektörer. Det finns många olika typer av nätverk. De har olika roller och funktion och de kan också vara begränsade i tid och kopplade till specifika uppdrag. De informella nätverken har inget fortlöpande stöd av SKL, men oftast någon form av utbyte t.ex. information och dialog i aktuella frågor.

Det finns en kommundirektörsförening. Vård och omsorgsfrågorna är inte så stora i kommundirektörsnätverket. Dessa frågor hanteras av socialcheferna som har en förening och ett nätverk som SKL administrerar.

HI har haft helt andra förutsättningar att driva nätverk än vad SKL någonsin kommer att ha. Den administration som HI stått för är svår att ersätta.

HI-nätverken

Inför mötet hade varje nätverk fyllt i frågeformulär vilka också delades ut vid mötet. Varje nätverk presenterade sig och lyfte viktiga frågor och hur man ser på framtiden.

Nikola

Nikola Initierades av SKL och består av olika yrkeskategorier. Nätverket har funnits sedan 1990.

Nätverket träffas 1 gång per år med föreläsningar. Swedish Medtech har varit med några gånger med representanter inom inkontinensområdet. Nätverket har utvecklat en websida www.nikola.nu som innehåller mycket stöd till personal som jobbar inom området, bland annat blanketter och instruktionsfilmer. Nikola.nu ger verktyg för att fullfölja de kvalitetsprogram som beslutas hos sjukvårdshuvudmännen. Vårdprogram som sjukvårdshuvudmännen gör länkar till webbplatsen.

Nikola har gjort uppdrag åt Socialstyrelsen där man tagit fram kvalitetsindikatorer, samarbetar med Senior alert och patientföreningar. Vårdhandboken 1177 länkar till webbplatsen. Bäckebottenträninginstruktioner finns idag på 31 olika språk.

Uppbyggnaden av webbplatsen har finansierats av Arvsfonden och även resor för deltagarna. Arbetstid har respektive arbetsgivare stått för.

Ledningsgruppen för nätverket Nikola har tillskrivit landstingsdirektörerna för att de ska lyfta frågan. Än så länge inga reaktioner på brevet.

I arbetet har några landsting dragit ett större lass. Det får inte vara så att ett eller flera landsting står för kostnaderna då det är ett gemensamt ansvar för samtliga sjukvårdshuvudmän.

En undersökning har genomförts för att ta fram vilka möjligheter som finns för nätverket efter HIs upplösning. Resultatet av det arbetet är att Socialstyrelsen inte är intresserade, det bör vara ett vårdgivaralternativ. Privata alternativ finns men nätverket vill vara neutralt, det ska vara leverantörsberoende.

Det här nätverket har varit väldigt viktigt för utvecklingen inom området. Stort område men få personer som jobbar inom området. Vårdighetsfråga – alla ska ha rätt att gå på toaletten.

HI har haft det nationella perspektivet vilket har varit viktigt. Behoven av kompetensen finns inom alla områden och för alla åldrar.

Framtiden:

- Nätverket behövs för att lyfta frågorna och utveckla området samt för kunskapsspridning.
- Det finns redan kunskapsunderlag framtaget som är viktigt för alla som arbetar inom området.
- Nätverket önskar att någon offentlig organisation tar över ansvaret för webbplats och för att hålla ihop arbetet. Viktigt att det är en offentlig verksamhet för att vara leverantörs-oberoende.
- Nätverket har beräknat att det behövs motsvarande en heltidstjänst, ca 600 tkr för att driva nätverket. Inkontinenshjälpmedel kostar 4,6 miljarder kr per år i landet.

Hjälpmedelscheferna och Utvecklingsgruppen HMC

Utvecklingsgruppen har funnits sedan 2007 i den här formen men tidigare fanns den som en referensgrupp. Behövs för att gemensamt driva de frågor som alla verksamheterna ute i landstingen och kommunerna brottas med. I denna form har man kunnat jobba med frågorna rationellt och stöttat varandra. Uppgifter som man jobbat med är bland annat spårbarhet och individmärkning, utarbetandet av överenskommelse mellan sjukvårdshuvudmän vad som gäller när personer som har hjälpmedel flyttar, så kallade flyttrutiner. Omvärldsbevakning har varit viktig för gruppen. HI har varit spindeln i detta arbete.

Hjälpmedelscheferna är ett nätverk och har utsett representanterna till Utvecklingsgruppen. Vikten att ha nätverk för hjälpmedelschefer bör vara väsentlig även för den nya myndigheten. En representant för leverantörernas branschorganisation Swedish Medtech ingår i Utvecklingsgruppen.

Hjälpmedelschefskonferensen har HI årligen anordnat och tillsammans med en grupp tagit fram programmet. Det är enda gången som alla hjälpmedelschefer träffas. Även leverantörerna bjuds in till en dag på konferensen vilket har varit positivt.

Nya myndigheten borde ha behov av ett strategiskt nätverk! SKL har i sitt remissvar och i fortsatt dialog med Socialdepartementet, framhållit att myndigheten inte kan fungera som åsyftade kunskaps- och expertmyndighet utan att ha en fortlöpande koppling till den regionala och lokala verksamheten.

Framtid:

- Nätverket med hjälpmedelschefer är strategiskt viktigt
- Hjälpmedelscheferna har ett arbetsgivaransvar för sina medarbetare och flera av de kunskapsnätverk som finns är förankrade i Utvecklingsgruppen.
- Hjälpmedelscheferna framför att de har ett ansvar för kunskapsnätverk inom sina områden
- Myndigheten för delaktighet alternativt SKL borde ha uppgiften att hålla ihop nätverket med hjälpmedelschefer

Alternativ telefoni

Det finns statsanslag för alternativ telefoni för döva, hörselskadade och talskadade. HI har varit ett nav för att hålla samman området och har också drivit regeringsuppdrag inom området. Utvecklingsmedel har fördelats för att arbeta med försöksverksamhet på lokal nivå.

Alternativ telefoni är splittrad på flera hjälpmedelsområden, organisationen i landet ser väldigt olika ut och de personer som arbetar inom området har skiftande kompetens och yrkesbakgrund. Nätverket är därför mycket viktigt. En årlig konferens hålls där man försöker enas om enhetliga strategier och sprider kunskaper och erfarenheter.

Området är mycket föränderligt och därför behövs en nationell nivå som kan visa på möjligheterna med tekniken och konsumentprodukter.

Nätverket medverkar också till någorlunda enhetliga riktlinjer och regelverk i landet.

Det är inte lätt att vara drivande på nationell nivå eftersom man sitter på en liten del av tjänster ute i landet. Konferenserna har anordnats av HI för ca 50 deltagare och där har också leverantörer och representanter för nationella tjänster för målgrupperna funnits med.

Som önskemål från nätverket framfördes att om SKL inte kan fungera som NAV, kan man möjligen agera som ekonomisk buffert. Ca 300 tim kostar det att anordna konferenser. Alternativ telefoni är utpekad som ett område som ska över till nya myndigheten. Hur arbetet kommer att bedrivas vet vi dock inte.

Framtid:

- Behov av nätverket finns. Nätverket håller samman de olika kompetenser som arbetar inom området.
- Det är ett område där ny teknik och konsumentprodukter har stor betydelse. Detta i kombination med att det är enstaka personer som del av sin tid arbetar inom området styrker behovet av nätverk.

Syncentralscheferna

Nätverket med syncentralschefer har drivits av dem själva sedan år 2000. Det finns en grupp för syncentralscheferna som förkortas SYNS-gruppen. Består av sex personer som väljs från varje hälso- och sjukvårdsregion och de väljs på två år. Gruppen arbetar med strategiska frågor och har olika områden som de bevakar. Ett kommunikationsnätverk har bildats för datapedagoger. Nätverket består av ca 30 representanter. Gruppen ville inte bilda förening för då tar det allt för mycket kraft att bara driva föreningen.

SYNS-gruppen är inte beslutande men vid den årliga konferensen fattas strategiska beslut. En sådan viktig fråga är hur man ska arbeta för att det ska finnas en framtid för syncentraler då det idag inte finns någon utbildning för synpedagoger.

SYNS har varit kontaktlänk mellan nätverket och HI och andra nationella verksamheter och organisationer. Träffas 1 – 2 ggr om året men har också regelbundet telefonmöten. Det har fungerat bra.

En yrkesförening finns för synpedagoger som också anordnar kompetensutveckling.

Framtid:

- Kommer att fortsätta driva nätverket på samma sätt som tidigare
- Ser att det finns behov av samordning av flera verksamheter som arbetar runt samma personer med behov från skilda verksamheter.

Visningsmiljöer

Medel fanns inom regeringsuppdraget *Teknik för äldre* att bygga upp visningsmiljöer i landet. Det har utökats till att ha flera målgrupper än äldre. Visningsmiljöerna är väldigt olika. Allt ifrån fasta utställningar till ett skåp med produkter. Visningsmiljöerna är viktiga för allmänheten och andra.

Nätverk bildades för erfarenhetsutbyte i uppbyggnadsskedet. Träffas en gång per år. Delar med sig av erfarenheter och diskuterar gemensamma frågor. Ca 30 deltagare finns i nätverken.

HI har tillsammans med Micasa drivit den nationella inspirationsmiljön, som inte ska med till nya myndigheten. Micasa tar över ansvaret för visningsmiljön.

Inom regeringsuppdraget *Bo bra på äldre dar* fanns ett nätverk som Nysam har tagit över. Det är upplagt som ett abonnemang som kostar en summa per år.

Framtid:

- Nya myndigheten ska ha ansvar för ny teknik men tveksamt om detta ingår.

Kognet

Kognet var representerade även förra mötet. Nätverket har ca 70 medlemmar bestående av hjälpmedelskonsulenter som arbetar med kognitiva hjälpmedel.

E-postnätverk finns som är ett viktigt kollegialt stöd. Konferensen som HI anordnat årligen i samverkan med nätverket är viktig och kräver mera arbete än e-postnätverket.

Kognitiva hjälpmedel är ofta enkla hjälpmedel och förutom att de ger brukarna förutsättningar att klara sin vardag bättre, är de också samhällsekonomiskt lönsamma. Det är ett fåtal personer som arbetar med kognitiva hjälpmedel men gruppen som har behov av hjälpmedlen är oändlig.

Nätverket är viktigt för att det ska bli så enhetligt som möjligt i landet att kunna få kognitiva hjälpmedel förskrivna.

Det finns en förening inom området, Föreningen För kognitivt stöd, FKS, som vänder sig till en betydligt större målgrupp men som också är viktig för området.

Framtid:

- Nätverket behövs och har varit och är viktigt för att utveckla och sprida kunskap inom området.
- Området är relativt nytt och behoven av kunskap är stora.

Sitnet

Sitnet är ett nätverk som inte är representerat vid mötet men har fyllt i formuläret.

För Sitnet har redan beslut fattats att Nysam ska ta över detta nätverk. Hjälpmedelscheferna känner inte till detta.

Sammanfattning:

- Som arbetsgivare måste man säkra kompetensen för sina medarbetare. Hjälpmedelscheferna uttrycker att de måste se till att medarbetare har den kompetens som behövs och därmed också stötta nätverken.
- Nätverken är relativt billiga att driva. Hur hittar vi de rationella lösningarna?
- Behövs en mall för hur det går till att driva nätverk och anordna konferenser. Kan HI göra en sådan?
- Hur olika får det bli? SKLs politiska programberedning har tittat på olika områden och beslutat att ett fokus är att titta närmare på hjälpmedelsområdet.
- Nätverken och kunskapsbildning – nya myndigheten har en uppgift att svara för kunskapsbildning men vad innebär det? Kunskapsbildningen kommer förmodligen att fördelas på de olika myndigheterna.
- Alla nätverken behövs men frågan är hur de ska drivas.
- Ett förslag som lyftes var att det inom hjälpmedelscentralernas område skulle finnas ett nätverk (SKL) med hjälpmedelschefer, (strategiskt) som inom sig tog ansvar för kunskapsnätverken inom hmc-området.
- Viktigt att nätverken är förankrade hos landstingsdirektörer och motsvarande för då kan SKL samarbeta med dessa på ett annat sätt än om de inte finns förankrade.
- Det är via landstingsdirektörer och motsvarande som varje representant måste gå för att ev. skapa nya nätverk.
- Nikola vill inte ingå i hjälpmedelscentralernas organisation då det är en vårdfråga och inte en hjälpmedelsfråga.
- Viktigt att koppla ihop vård, hab, rehab och hjälpmedel och komma ifrån produkttänket när det gäller nätverken.
- Finns det några kopplingar till högskolor och universitet som kanaler att sprida kunskap?

- 1177 är ett spår för invånartjänster men som inte vänder sig till professionen. Finns andra vägar för det? Vårdhandboken, Kunskapsguiden m.fl?

Hur kommer vi vidare?

- SKL kommer att driva påverkansarbetet mot departementet vid skrivning av instruktionen till Myndigheten för delaktighet samt i övrigt som en fortsättning utifrån remissvaret.
- Kan ett eller flera landsting "husera" nätverken men landstingen finansiera dem gemensamt? Nätverk som drivs av något landsting men som bekostas av alla landsting blir vanligare och kan fungera bra. Vanligt att de stora landstingen och regionerna, SLL och VGR drar ett stort lass.
- Varför kan inte SKL lyfta behovet till Landstingsdirektörerna? SKL ska inte svara för internlobbying, men kan lobba externt mot t.ex. Socialdepartementet.
- Viktigt att hitta kanalerna till ledningen i respektive landsting, region och kommun.

Vid tangenterna:

Ulla-Britt Blomquist
Hjälpmiddelsinstitutet